KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 21 januari 1998

om de stöd som Nederländerna har beviljat för byggandet av en väteperoxidfabrik i Delfzijl

[delgivet med nr K(1998) 232]

(Endast den nederländska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(98/384/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 93.2 första stycket i detta,

med beaktande av Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

efter att ha uppmanat de berörda parterna att i enlighet med dessa artiklar komma in med sina synpunkter, och

med beaktande av följande:

I

Kommissionen har till följd av ett klagomål uppmärksammats på byggandet av en väteperoxidfabrik i Delfzijl i Nederländerna.

Företaget FMC Industrial Chemicals (Netherlands) BV (nedan benämnt FMC), som är ett dotterbolag till det amerikanska företaget FMC Corp., har inkommit med en ansökan till de nederländska myndigheterna om stöd för att uppföra en fabrik för framställning av väteperoxid i Delfzijl i provinsen Groningen. Produktionen, som var avsedd för den nordeuropeiska marknaden, planerades starta vid slutet av 1995. Investeringen var beräknad till 115 miljoner nederländska gulden och produktionskapaciteten till 35 000 ton per år.

FMC:s projekt ansågs vara av stor betydelse för den ekonomiska utvecklingen i provinsen Groningen och särskilt för staden Delfzijl med hänsyn till den besvärliga ekonomiska situationen där och eftersom det rörde sig om den första etablering som ett större företag gjort i regionen sedan 1986. De nederländska myndigheterna biföll därför företagets ansökan och beviljade ett investeringsbidrag motsvarande 25 % av de stödberättigande kostnaderna. Stödet har utbetalats inom ramen för det av kommissionen godkända nederländska stödprogrammet "Besluit subsidies regionale investeringsprojecten" (IPR) ([1]). Det beviljade investeringsbidraget uppgick till 28,75 miljoner gulden.

Genom ett beslut av den 18 september 1996 beslöt kommissionen att inleda ett förfarande enligt artikel 93.2 i fördraget vad gäller de ovan beskriva stödåtgärderna. Den nederländska regeringen delgavs detta beslut genom en skrivelse av den 3 oktober 1996 ([2]). I en skrivelse av den 31 oktober 1996 begärde de nederländska myndigheterna en förlängning av tidsfristen för att komma in med sina synpunkter till kommissionen till den 15 januari 1997, vilket beviljades. Kommissionen erhöll dessa synpunkter den 27 januari 1997, vilka kompletterades genom en skrivelse av den 28 februari 1997.

Den skrivelse genom vilken de nederländska myndigheterna informerades om inledandet av förfarandet offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ([3]). Efter detta offentliggörande har fyra företag eller företagsgrupperingar, däribland den gruppering som den klagande tillhör, samt det stödmottagande företaget kommit in med sina synpunkter till kommissionen.

Ett möte mellan kommissionens enheter och det stödmottagande företaget, biträtt av dess advokat, ägde rum i Bryssel den 2 juni 1997.

Genom en skrivelse av den 16 juni 1997 delgav kommissionen myndigheterna i Nederländerna de reaktioner som erhållits från tredje part, och översände även översättningen av dessa till nederländska. De nederländska myndigheternas kommentarer inkom till kommissionen den 17 juli 1997.

([1]) Beslut av den 27 december 1990 (Statligt stöd N 514/90 — Nederländerna).
([2]) GS (96)D/8632.
([3]) EGT C 112, 10.4.1997, s. 3.

Det stödmottagande företagets rådgivare inkom den 27 oktober och den 6 november 1997 med kompletterande upplysningar till kommissionen. Den nederländska regeringen inkom slutligen den 4 november 1997 till kommissionen med förtydliganden vad gäller miljöaspekterna i de investeringar som genomförs av det stödmottagande företaget.

II

Kommissionens beslut att inleda ett förfarande har fattats av följande skäl:

— Enligt det klagomål som låg till grund för det här stödärendet kännetecknades marknaden för väteperoxid av överkapacitet 1994 när de nederländska myndigheterna gav sin utfästelse om stöd till det mottagande företaget. Klaganden uttryckte sin förvåning över att det ifrågavarande företaget under dessa förhållanden beviljades stöd för en investering som skapar ny produktionskapacitet.

— Det stöd som beviljats FMC överstiger de av kommissionen högsta tillåtna stödtaken inom ramen för den regionala stödordning som gäller för Delfzijl (IPR-programmet). I de fall där de nederländska myndigheterna hade rätt att bevilja ett högsta investeringsstöd på 20 % brutto har de betalat ut drygt 25 % brutto. Vid den preliminära utredningen av ärendet har kommissionen noterat att FMC har beviljats tre typer av stöd, nämligen det ifrågavarande investeringsbidraget, ett lån med subventionerad ränta och försäljningen av en tomt till underpris. Det totala stödbeloppet uppgick till 29,88 miljoner gulden. Det bör påminnas om att inledandet av förfarandet uteslutande avser den del av det beviljade stödet som överskrider det högsta tillåtna stödet enligt IPR-stödordningen (20 % brutto av de stödberättigande kostnaderna).

III

Nederländerna har inom ramen för förfarandet anfört nedanstående argument:

— Beträffande marknaden för väteperoxid har de nederländska myndigheterna lämnat en mer detaljerad analys av den undersökning som de hade beställt från Chem Systems, en oberoende konsult inom kemisektorn, tillsammans med de övriga uppgifter de skickat in till kommissionen och som angavs när förfarandet inleddes.

  Dessa undersökningar visar att, med beaktande av en effektiv utnyttjandegrad på 90 % i förhållande till den teoretiska utnyttjandegraden, förväntades enligt prognoserna ett nästan fullt effektivt kapacitetsutnyttjande år 2000. (En effektiv utnyttjandegrad på 90 % anses i den ifrågavarande sektorn utgöra den maximala utnyttjandegrad som det är rimligt att planera för på lång sikt, särskilt utifrån miljömässiga hänsyn). Detta är också fallet i de uppgifter som klaganden har lagt fram, om man beaktar det effektiva kapacitetsutnyttjandet. På det här stadiet bör några procentenheters skillnad mellan den effektiva kapaciteten och efterfrågan betraktas som nödvändigt för att kunna förhindra marknadsstörningar.

  Dessa undersökningar visar för övrigt att tillväxtprognoserna för den här marknaden 1993 uppskattades till 6,3 % per år för perioden 1991 – 2000. Det var således fråga om en marknad i stark tillväxt, vilket ledde andra tillverkare att samtidigt som FMC tillkännage kapacitetsökningar. Aussimont gjorde detta 1993, Oxysynthèse, EKA och Kemira 1995.

— Bruttoinvesteringarna uppgår som planerat till 115 miljoner gulden och har nästan fullständigt genomförts. I enlighet med IPR-programmet är emellertid 2 miljoner gulden av investeringen inte bidragsberättigande, vilket gör att stödet uppgår till 28,25 miljoner gulden. Ställt i relation till bruttoinvesteringen på 115 miljoner gulden motsvarar detta en stödnivå på 24,57 procent.

  NV Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij, hädanefter benämnt NOM, kunde bevilja ett förlagslån på 12,5 miljoner gulden till en ränta på 5,92 % tack vare en garanti på 100 % från FMC. Till följd av kommissionens invändningar och möjligheten att uppnå fördelaktigare räntevillkor hos en utländsk bank har FMC för övrigt förtidsinlöst nämnda lån i mars 1997.

  Slutligen, vad gäller tomtförsäljningen, konstaterar de nederländska myndigheterna att kommissionen här avvisar den prejudicerande verkan av beslutet Fresenius AG (Stödärende C 36/92 (f.d. NN 108/92)) [1], eftersom bevis som styrker att tomten varit till salu under en längre tid inte har lämnats och att nedsättningen av tomtvärdet inte beror på avsaknaden av potentiella köpare utan på vad tomten de senaste åren har använts till. (I det ärendet hade kommissionen ansett att, även om det pris som betalats låg 10 % under det av värderingsmännen uppskattade marknadspriset, kommunen i fråga under flera år hade försökt att sälja tomten direkt och genom mellanhänder utan att finna en köpare. Kommissionen hade därför dragit slutsatsen att de ansträngningar som gjorts för att sälja tomten kunde liknas vid ett öppet och villkorslöst anbudsförfarande och att det pris som betalats följaktligen motsvarade marknadspriset).

  De behöriga myndigheterna har emellertid angivit att tomten under åttiotalet och början av nittiotalet har utbjudits till intresserade företag till lägst självkostnadspriset. Detta ledde, bland annat till följd av det fastställda priset, till att ingen investerare etablerade sig i regionen i fråga. I beaktande av detta dåliga resultat beslöt man 1992 att fastställa priset med hänsyn till tomtens marknadsvärde i stället för självkostnadspriset.

[1] EGT C 21, 25.1.1994, s. 4.

Trots ett föreslaget pris på 1 gulden per kvadratmeter eller i vissa fall ännu lägre, var endast FMC beredd att acceptera priset. Den nederländska regeringen anmärker för övrigt att flera belgiska och franska regioner har erbjudit tomtmark till priser som är jämförbara med dem som begärts av hamnförvaltningen i Delfzijl/Eemshaven.

— Platsen för FMC:s anläggning i Delfzijl gränsar enligt de nederländska myndigheterna till Waddenzee som har en särskild ställning som naturskyddat område. Waddenzee utgör för övrigt ett skyddsområde enligt artikel 3 i rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar ([1]) samt artikel 4 i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter ([2]). Platsen anses dessutom i enlighet med Ramsarkonventionen vara ett träskområde. De behöriga nederländska myndigheterna har antagit tvingande bestämmelser med sikte på att endast tillåta ekonomisk verksamhet i området i fråga i den mån områdets ställning inte skadas.

FMC har således vidtagit ett antal miljöskyddsåtgärder och en stor del av investeringarna, närmare bestämt 69,92 miljoner gulden, bör anses vara investeringar av det här slaget. Det gäller således att fastställa i vilken utsträckning de ovan nämnda investeringarna bedöms vara ”oproportionerligt omfattande”. En konsult har fått i uppdrag att utreda detta. Enligt denne innebär ”oproportionerligt omfattande”, överstigande den miniminivå som krävs i övriga medlemsstater, med hänsyn tagen till gemenskapsdirektiven. Förekomsten av ”oproportionerligt omfattande” investeringar avgörs på grundval av en jämförelse med normala miljöskyddsåtgärder och med allmänt accepterade miljöskyddsnivåer.

Ett visst antal investeringar och åtgärder till skydd för miljön har kartlagts med hjälp av de tillståndsansökningar som har lämnats in av FMC på grundval av den gällande miljöskyddslagstiftningen i Nederländerna (lag om förvaltning av miljön, lag om förorening av ytvatten, samt olika tillstånd från kommun och provinsstyrelse vid tillämpning av dessa lagar). På grundval av dessa handlingar har konsulten valt ut de åtgärder och insatser som enbart avsåg skyddet av miljön och dem som han inte ansåg vara ”oproportionerligt omfattande”.

Konsulten har funnit ett visst antal helt eller delvis ”oproportionerligt omfattande” investeringar för vilka det investerade beloppet ligger mellan 12 och 21 miljoner gulden. Bland dessa investeringar kan en del definieras som ”lokalt oproportionerligt omfattande”, dvs. i förhållande till de åtgärder som är nödvändiga att vidta på grund av den lokala miljöns sårbarhet. Dessa ”lokalt oproportionerligt omfattande” investeringar uppskattas uppgå till mellan 1,4 och 2,65 miljoner gulden. I en sådan situation är det enligt den nederländska regeringen lämpligt att godkänna beviljandet av ytterligare stöd.

([1]) EGT L 103, 25.4.1979, s. 1.
([2]) EGT L 206, 22.7.1992, s. 7.

IV

Inom ramen för detta förfarande har kommissionen mottagit fem yttranden som har kommit från fyra företag och en företagarsammanslutning inom branschen. Bland dessa yttranden kommer ett från den sammanslutning som klaganden tillhör och ett från stödmottagaren.

De fyra första tredje parter som yttrat sig (intervenienter) har tillsänt kommissionen statistik över efterfrågan på och produktionskapacitet för väteperoxid för perioden 1994–1996 samt prognoser för perioden 1997–2000. Undersökningen av detta siffermaterial, av vilket en del är av konfidentiell natur, ger vid handen att efterfrågan på europeisk nivå är lägre än den befintliga produktionskapaciteten även om man utgår från den effektiva kapaciteten (90 % av den teoretiska kapaciteten som Chem Systems uppgivit). Kapacitetsutnyttjandet anges av de fyra företagen som yttrat sig till följande, men det bör dock noteras att exporten (omkring 10 % av de europeiska efterfrågan) inte beaktas i dessa siffror:

(%)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
a)	84,05	85,47	76,90	74,43	75,45	79,79	84,55
b)	77,88	82,72	72,78				77,78
c)	82,26	80,38	74,52	73,12	75,12	78,25	81,48
d)	81,94	83,98	76,61	73,35	74,12		80,62

Deras synpunkter kan sammanfattas på följande sätt:

— Enligt den företagsgrupp som den klagande tillhör har prognoserna från 1994 bekräftats vilka förutsåg att den nya produktionskapaciteten under flera år skulle komma att betydligt överstiga efterfrågeutvecklingen och bidra till att befästa överkapaciteten på marknaden.

— Alltjämt enligt samme intervenient, kan, mot bakgrund av dennes erfarenhet de senaste åren, det varaktigt uppnåbara kapacitetsutnyttjandet i anläggningar med världsomspännande dimension (det finns inga andra i Västeuropa) uppskattas till 95 %. Det är således denna utnyttjandegrad som bör jämföras med efterfrågan. Ingen annan intervenient har framfört reservationer mot den kapacitetsutnyttjandegrad på 90 % som föreslagits av Chem Systems.

— Denna företagsgrupp anför vidare att nedgången i efterfrågan på marknaden för väteperoxid förklaras av att processen att ersätta klor med den mindre miljöfarliga väteperoxiden i cellulosablekningsprocessen sedan 1994 i stort sett är avslutad i Västeuropa, och att denna ersättningsprocess i särskilt hög grad tidigare har hållit efterfrågan uppe.

— En annat intervenient anser å sin sida att opinionen från ekologer för att ersätta klor med väteperoxid var mycket stark i början av nittiotalet. Denna opinion har avtagit betydligt under de senaste åren. Efterfrågan har således ökat betydligt långsammare än vad de flesta producenter förutsåg i början av nittiotalet.

— En annan intervenient uppmanade kommissionen att noga undersöka investeringskostnaderna för fabriken i Delfzijl för att se om det i dessa inte hade medtagits interna kostnader för FMC.

— En intervenient, slutligen, meddelade kommissionen att andra företag skulle ha byggt produktionsanläggningar för väteperoxid i Tyskland. Det skulle röra sig om Solvsy, Aussimont och Oxysynthèse. Dessa bolag skulle enligt rykten inom branschen ha erhållit investeringsbidrag.

V

Som ovan nämnts har även FMC inkommit med sina synpunkter till kommissionen om inledandet av förfarandet. Dessa kan, förutom dem som upprepar de av de nederländska myndigheterna anförda argumenten, sammanfattas enligt följande:

— Vad gäller tomtförsäljningen, erinrar FMC om att eftersom det under flera år inte hade funnits några intresserade köpare, skulle det inte ha varit särskilt meningsfullt att utlysa ett anbudsförfarande. FMC anser att värderingen från Stichting Adviesbureau Onroerende Zaken inte skulle kunna utgöra någon referens. Enligt avtalet från 1988 mellan de olika offentliga myndigheter som berördes av den ekonomiska omstruktureringen av hamnförvaltningen i Delfzijl skulle anlitandet av denna expert i själva verket ha krävts. Företaget drar av detta slutsatsen att andra överväganden än ekonomiska har kunnat påverka bestämningen av priset.

— FMC anger att det av NOM beviljade lånet fullt ut återbetalats. Företaget har i övrigt svårt att förstå hur detta lån skulle kunna anses utgöra statligt stöd enligt artikel 92.1 i EG-fördraget. Enligt EG-domstolens dom av den 17 mars 1993 i de förenade målen C-72/91 och C-73/91, Sloman Neptune Schiffahrts AG mot Bodo Ziesemer ([1]), har domstolen bedömt att för att en statlig åtgärd skall anses utgöra stöd måste den medföra en fördel som skulle kunna innebära en ytterligare belastning för staten eller för offentliga eller privata organ som utsetts eller inrättats av staten. Eftersom kontot på vilket medlen som lånats ut till FMC hade deponerats gav NOM lägre ränta än den som NOM begärde av FMC är det inte fråga om någon ökad belastning i enlighet med domstolens definition.

— När det gäller frågan om den påstådda överkapaciteten på väteperoxidmarknaden, anser FMC att det är viktigt att hålla i minnet att det går arton månader mellan beslutet att bygga en fabrik och starten av produktionen. Härav följer att vid en prognosticerad ökning av efterfrågan så kommer denna efterfrågan endast att kunna mötas genom en motsvarande produktionskapacitetsökning som bör ha beslutats 18 månader tidigare. Det är således fråga om ett föregripande av marknadsutvecklingen vilket är lätt att kontrollera eftersom efterfrågan 1994 uppgick till 647 000 ton och den effektiva produktionskapaciteten 1992 uppgick till 646 000 ton (enligt uppgifter från CEFIC, som anförts vid inledandet av förfarandet ([2])).

  När FMC 1992 beslutade att genomföra sin investering pekade deras prognoser på en efterfrågeökning på mer än 10 % per år för perioden 1992–1995. FMC bekräftar dessutom med stöd av statistik att den stagnerande försäljningen under 1995 och 1996 väsentligen berodde på den minskade efterfrågan från pappersindustrin. Denna försvagning var oväntad med hänsyn till den tidigare utvecklingen och de objektiva faktorer som påverkar efterfrågan.

— Andra konkurrerande företag skulle ha erhållit regionalstöd för de investeringar som gjorts i Tyskland.

— Om kommissionen skulle komma att förklara det av FMC erhållna stödet som oförenligt med gemenskapens konkurrenslagstiftning skulle återvinningen av stödet vara omotiverad och senkommen. Ett sådant återkrav skulle strida mot skyddet för FMC:s berättigade förväntningar. Företaget hävdar nämligen att de har gjort stora ansträngningar för att informera sig om de gällande stödprogrammen och kommissionens godkännande av dem. FMC hävdar dessutom att de för första gången genom texten till skrivelsen om öppnandet av förfarandet ([3]) informerats om den högsta tillåtna stödnivån på 20 % enligt IPR-programmet.

  På grundval av den information som företaget hade tillgång till när det fattade sitt investeringsbeslut, samt de juridiska råd som det hade inhämtat, kunde FMC, i ljuset av det som har anförts ovan, inte annat än dra slutsatsen att investeringsstödet var tillåtet enligt IPR-programmet och att kommissionen uppenbarligen inte hade förbjudit bestämmelserna om ”större ärenden” för vilka de nederländska myndigheterna ansåg det vara möjligt att överskrida de godkända stödbeloppen och stödtaken.

([1]) REG 1993, s. I–887.
([2]) EGT C 112, 10.4.1997, s. 3.
([3]) EGT C 112, 10.4.1997, s. 3.

— I beaktande av att stödet beviljades 1994 och att kommissionen skulle vara informerad om det sedan 1995, hävdar FMC att en betydande tidsperiod har förflutit före detta slutliga beslut. Med hänvisning till EG-domstolens dom av den 24 november 1987 i mål 223/85, RSV mot kommissionen ([1]), anser företaget att den långa handläggningstid som kommissionen har behövt för att fatta sitt beslut förhindrar den att kräva återbetalning av stödet.

— Slutligen har FMC:s juridiska ombud nyligen hävdat att kommissionen i sitt beslut 97/542/EG ([2]) angående ett stöd som Frankrike hade beviljat för att främja tillverkningen av biobränslen (Stödärende C 51/94 — Frankrike) konstaterade att stöden var olagliga och oförenliga med den gemensamma marknaden och trots det beslöt att inte kräva tillbaka stödet av denna medlemsstat. FMC anser att samma argument kan anföras i detta fall.

VI

När förfarandet i det här ärendet inleddes erinrade kommissionen om att den, i enlighet med EG-domstolens dom av den 30 juni 1992 i mål C-47/91, Italien mot kommissionen ([3]), i fråga om nya stöd som beviljats i kraft av en av kommissionen redan godkänd stödordning enbart skall kontrollera att villkoren i den aktuella stödordningen uppfylls. Om dessa villkor uppfylls skall ingen granskning av stödens förenlighet göras. Om däremot kommissionen fastslår att de villkor som fastställts i den ifrågavarande stödordningen inte uppfylls, är den skyldig att genomföra en mer djupgående granskning av stödens förenlighet.

Kommissionen anser av de ovan angivna skälen att villkoren i stödordningen ”Besluit subsidies regionale Investeringsprojecten” (Statligt stöd N 514/90 — Nederländerna) i det här fallet inte har följts. Därför är det nödvändigt att göra en grundligare undersökning.

När FMC:s anläggning i Delfzijl tas i bruk utökas för övrigt den nederländska produktionskapaciten från 20 000 ton till 55 000 ton per år. Mellan 30 och 40 % av den europeiska väteperoxidproduktionen (enligt uppgifter från olika källor) var föremål för gemenskapsintern handel under 1994. Nederländernas andel av denna total utgjorde mellan 10 och 15 %. Därav följer att det stöd som beviljats FMC för fabriken i Delfzijl påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

([1]) REG 1987, s. 4617.
([2]) EGT L 222, 12.8.1997, s. 26.
([3]) REG 1992, s. I—4145.

Kommissionen beklagar att den nederländska regeringen inte i tid har anmält dessa åtgärder för att i enlighet med bestämmelserna i artikel 93.3 i EG-fördraget ge kommissionen möjlighet att uttala sig. De nederländska myndigheterna har genom att vidta åtgärderna i fråga innan kommissionen har haft möjlighet att uttala sig om dem gjort dem olagliga.

De huvudsakliga frågeställningarna i detta ärende vilka kommissionen måste besvara är de tre följande:

A. Att avgöra huruvida marknaden för väteperoxid 1994, när utfästelsen om stöd lämnades, samt under de följande åren kännetecknades av överkapacitet, såsom den klagande parten i ärendet hävdar.

B. Hur överskridandet av de av kommissionen föreskrivna maximala stödnivåerna i den stödordning som gäller för Delfzijl (IPR-ordningen) skall behandlas. I de fall där de nederländska myndigheterna hade rätt att bevilja investeringsstöd på högst 20 % brutto, har de betalat ut drygt 25 % brutto.

C. Bärigheten i de nederländska myndigheternas påståenden om att FMC skulle ha gjort betydande investeringar för miljöskyddsändamål.

Dessutom bör kommissionen även bedöma det stödmottagade företagets anmärkningar om att ett eventuellt återkrav av stöd som kommissionen skulle komma att förklara som oförenliga med den gemensamma marknaden vore oberättigat och skulle komma alltför sent.

A. **Marknaden för väteperoxid**

När det gäller situationen på marknaden för väteperoxid och dess utveckling över tiden, anser kommissionen att den måste bedömas utifrån läget när beslutet att genomföra den planerade investeringen fattades. Det är på grundval de uppgifter som företaget vid det tillfället hade tillgång till som beslutet att genomföra en sådan investering eller ej skulle ha fattats.

Härvidlag noterar kommissionen att de tredje parter som yttrat sig inom ramen för förfarandet har tillhandahållit statistik över den tidigare marknadssituationen (fram till och med 1995 eller i vissa fall 1996) och prognoser för framtiden. Detta förklarar bland annat att de uppgifter om efterfrågan som lämnats av de fyra intervenienterna för perioden 1994—1996 är mycket likartade. Dessa värden gör det emellertid inte möjligt att göra en bedömning utifrån förutsättningarna vid tidpunkten för FMC:s beslut att investera på den här platsen.

När en av intervenienterna, som i själva verket är moderbolag till den klagande parten, hävdar att den befintliga överkapaciteten enligt dess prognoser från 1994 skulle hålla i sig under flera år, vilket den senare utvecklingen skulle ha bekräftat, finns det på motsvarande sätt anledning att ifrågasätta samstämmigheten mellan dess uttalanden i dag och dem från 1994. I koncernens årsredovisning för 1994/1995, som de nederländska myndigheterna har skickat till kommissionen, kännetecknades nämligen väteperoxidverksamheten av oavbruten tillväxt. Längre fram i årsredovisningen står att läsa att prognoserna för den globala marknadstillväxten låg på 7 – 8 % per år.

Samma företag hävdar också att nedgången i efterfrågan på väteperoxidmarknaden förklaras av att ersättandet av klor med väteperoxid i cellulosablekningsprocessen i stort sett avslutats i Västeuropa från och med 1994. I den nämnda årsredovisningen står emellertid att läsa att ”på många områden, exempelvis textil och papperstillverkning, ersätter väteperoxid alltmer de tidigare använda klorprodukterna”.

För övrigt anser en annan intervenient i likhet med FMC att trycket från ekologerna att ersätta klor med väteperoxid har minskat under de senaste åren vilket har lett till att efterfrågan har stigit långsammare än vad flertalet producenter hade räknat med i början av 1990-talet. Det är viktigt att känna till att blekning av papper och textil ([1]) utgjorde 42 % av den här produktens användningsområde 1993. Dessutom låg prognoserna för ökningen av konsumtionen inom områdena pappers- och textilblekning på 8,2 respektive 2,6 % per år för perioden 1991 – 2000.

För att mäta förekomsten av eventuell överkapacitet bör man dessutom också beakta fördröjningen mellan tidpunkten för investeringsbeslutet och den faktiska produktionsstarten i fabriken. Det är nämligen prognoserna som påverkar beslutet att investera eller inte investera. FMC uppskattar denna fördröjning till 18 månader. De årliga uppgifter som samtliga intervenienter har redovisat inom ramen för det här förfarandet föranleder emellertid kommissionen att fastställa denna fördröjning till två år.

Om man granskar de tabeller som sammanställts på grundval av de uppgifter som de nederländska myndigheterna har lämnat, vilka angavs när förfarandet inleddes, måste man konstatera att den effektiva produktionskapaciteten år ”t” understiger den prognostiserade efterfrågan år t + 2 samt att den endast skulle kunna täckas genom ett ökat effektivt produktionsutnyttjande över kapacitetsbegränsningen på 90 % eller genom en utökning av kapaciteten. Om de statistiska uppgifter som lagts fram av de inom ramen för förfarandet berörda tredje parterna analyseras på samma sätt, med beaktande av att de utgör en fotografisk bild av det förflutna och ingen förutsägelse om framtiden, kan man konstatera att efterfrågan 1996 utgjorde mellan 90 och 100 % av den befintliga effektiva produktionskapaciteten 1994.

Kommissionen måste slutligen, i ljuset av alla statistiska uppgifter som har lagts fram för den, konstatera att FMC är långt ifrån det enda företag som byggde ut sin produktionskapacitet under den första hälften av nittiotalet. Flera av dess konkurrenter har gjort detsamma och ofta tagit i bruk ny mer betydande produktionskapacitet än fabriken i Delfzijl, samtidigt som man har kritiserat överkapaciteten på marknaden vid det tillfället.

Mellan 1994 och 1996 tillkännagavs beslut om produktionskapacitetsökningar på totalt 245 000 ton, av vilka endast 35 000 ton hänförde sig till FMC ([2]).

Med hänsyn till det ovanstående anser kommissionen, även om det inte kan uteslutas att marknaden för väteperoxid kännetecknades av överkapacitet 1994 (endast med uppgifter från de föreliggande åren skulle det vara möjligt att göra en mer exakt bedömning), inte desto mindre att FMC när det beslutade att bygga ut produktionskapaciteten i likhet med ett stort antal konkurrenter kunde räkna med en årlig marknadstillväxt på cirka 7 %. Konkurrenterna bekräftar för övrigt att de flesta av dem inte förutsåg den följande minskade tillväxten. Tillväxten på marknaden var således tillräckligt bärkraftig för att locka företagen att dra nytta av den genom att besluta om nyinvesteringar. Mellan 1993 och 1995 tillkännagav dessutom ett flertal andra företag liknande investeringar (exempelvis i de nya tyska delstaterna och i Skandinavien).

Under dessa förhållanden ter sig FMC:s beslut att bygga fabriken i Delfzijl inte onormalt. En olikhet är emellertid att FMC till skillnad från vissa av dess konkurrenter har mottagit stöd. Av detta skäl anser vissa intervenienter till och med att kommissionen borde ifrågasätta samtliga stöd som FMC har beviljats. Vad gäller de stöd som andra väteperoxidproducenter skulle kunna ha erhållit vid ungefär samma tidpunkt som FMC, är dessa föremål för en särskild granskning från kommissionens sida.

De nederländska myndigheterna har dessutom hävdat att de beviljar stöden endast om sökanden uppfyller kriterierna avseende stödberättigande kostnader enligt den gällande lagstiftningen. Utbetalningen av stödet sker endast efter det att de stödberättigande kostnaderna har kontrollerats av revisor. Kommissionen har således inte för avsikt att fortsätta granskningen av denna aspekt.

([1]) *Källa:* Chem Systems; upplysningar från de nederländska myndigheterna.

([2]) *Källa:* Chem Systems; upplysningar från de nederländska myndigheterna.

B. **Överskridandet av de tillåtna stödnivåerna**

De stöd som FMC har erhållit är av tre slag, ett direkt investeringsbidrag, ett lån till subventionerad ränta och försäljningen av en tomt till ett pris som uppenbart understiger marknadsvärdet.

1) Vad gäller investeringsbidraget kan kommissionen inte dela de nederländska myndigheternas synsätt att de stödberättigande kostnaderna skulle understiga den totala investeringen men att stödnivån borde hänföra sig till den totala investeringen.

Enligt de nederländska myndigheterna skulle det föreligga ett missförstånd i fråga om den maximalt tillåtna stödnivån i stödordningen "Besluit subsidies regionale Investeringsprojecten" som godkändes av kommissionen den 27 december 1990 (Statligt stöd N 514/90 – Nederländerna). Enligt den ifrågavarande stödordningen medges beviljande av stöd upp till 20 % av de stödberättigande kostnaderna upp till maximalt 18 miljoner gulden. Detta gäller för de så kallade normala stödärendena. I fråga om de viktigare ärendena, så kallade "större ärenden" som överstiger det fastställda stödtaket på 18 miljoner gulden i stödberättigande kostnader har den behörige ministern möjlighet att överskrida det tillåtna stödbeloppet, dvs 20 % av 18 miljoner gulden (enligt artikel 5.2 i "Subsidieregeling regionale investeringsprojecten 1991" kan ministern besluta om beviljande av stöd som överstiger det maximibelopp som fastställs i artikel 5.1 om kostnaderna för ett projekt som avses i artikel 5.1 a eller 5.1 b överskrider 18 miljoner gulden och projektet i fråga är av särskild betydelse för utvecklingen av ekonomin i en region). De nederländska myndigheterna har ansett att ministern kunde bevilja ett högre investeringsbidrag, såväl i fråga om stödbeloppet som stödnivån. Härav följer att ett investeringsbidrag på 20 % netto till förmån för FMC skulle utgöra en korrekt tillämpning av den ovannämnda stödordningen.

Kommissionen kan inte hålla med om denna tolkning eftersom det i ordningen inte anges att stödnivån kan överskridas i de s.k. större ärendena. Endast stödbeloppet kan överskrida det för normala ärenden fastställda stödtaket. Inom ramen för anmälan av stödordningen IPR har inte de nederländska myndigheterna någonstans nämnt att de önskar införa en särskild stödnivå för de s.k. "större ärendena". Beslutet i stödärendet N 514/90 – Nederländerna fastslår dessutom att det rör sig om en maximal stödnivå på 20 % brutto. Den nederländska regeringen har aldrig innan FMC-ärendet blev aktuellt bestridit giltigheten av detta beslut. Nivån på det faktiskt beviljade bidraget uppgår till 25 % brutto.

2) Vad gäller lånet från NOM noterar kommissionen att FMC fullt ut har återbetalat det lånet långt före förfallodagen och tagit upp ett annat lån med bättre villkor hos en utländsk bank. Enligt både det stödmottagande företaget och de nederländska myndigheterna utgör inte lånet från NOM stöd eftersom detta organ arbetar utifrån ett marknadsmässigt synsätt. NOM kunde bevilja det här förlagslånet på 12,5 miljoner gulden till en ränta på 5,92 % bland annat genom att FMC garanterade lånet till 100 %. Eftersom kontot på vilket de medel som hade lånats ut till FMC var deponerade gav NOM en lägre ränta än den NOM begärde av FMC, förefaller det inte ha varit en ytterligare belastning i enlighet med domstolens definition av den 17 mars 1993 ([1]) som stödmottagaren hänvisar till. Slutligen var den referensränta som användes av kommissionen 1994 vid beräkningen av regionalstöden 6,27 %, vilket, jämfört med räntan som beviljades FMC, innebär en räntedifferens på 35 räntepunkter. Den ifrågavarande referensräntan innehåller emellertid en riskpremie som i Nederländernas fall uppskattas till 75 räntepunkter och som motsvarar den risk som är knuten till en genomsnittlig låntagare. Eftersom FMC har ställt sig som garant för hela lånet och eftersom, även under dessa förhållanden, NOM har åsatt FMC en riskpremie på 40 räntepunkter, måste slutsatsen bli att lånet i fråga inte innehåller stöd enligt artikel 92.1 i EG-fördraget.

3) Vad gäller tomtförsäljningen, anser den nederländska regeringen, med hänvisning till de skäl som anges i del III i detta beslut, att denna försäljning inte utgör stöd enligt artikel 92.1 i EG-fördraget. Det faktum att tomten under mycket lång tid inte intresserat någon köpare räcker enligt den nederländska regeringens synsätt för att påvisa att det pris som FMC har erlagt motsvarar marknadspriset.

Som kommissionen vid inledandet av förfarandet anförde i fråga om försäljningspriset för tomtmarken, är dess allmänna uppfattning att värdet av en tomt som av offentliga myndigheter lämnas ut till försäljning med större exakthet kan bestämmas genom ett öppet och villkorslöst anbudsförfarande. Vid ett sådant förfarande har de potentiella köparna möjlighet att lämna in sina anbud varav det mest fördelaktiga antas. Detta tillvägagångssätt visar också på säljarens ansträngning att uppnå bästa möjliga marknadsmässiga villkor. I detta avseende hänvisas till kommissionens beslut i ärendet Fresenius AG ([2]).

([1]) REG 1993, s. I – 887.
([2]) EGT C 21, 25.1.1994, s. 4.

Om myndigheterna i fråga inte använder sig av denna möjlighet, anser kommissionen att marknadspriset för en tomt bör värderas av ett oberoende värderingsinstitut som tillämpar allmänt accepterade värderingsmetoder, som bland annat grundas på nyligen genomförda försäljningar av jämförbara tomter.

Dessa kriterier har nyligen angivits i kommissionens meddelande om inslag av stöd vid offentliga myndigheters försäljning av mark och byggnader ([1]).

Kommissionen delar inte företagets tveksamma inställning till det värderingsinstitut som värderade tomten i fråga i mars 1994. Den värderingsrapport som bifogats de nederländska myndigheternas skrivelse av den 9 januari 1997 är tillräckligt detaljerad och väger in en lång rad faktorer för att komma fram till den slutliga värderingen (geografisk belägenhet, närhet till vattendrag och järnväg, tomtens skick samt tidigare gjorda värderingar). Inga icke-ekonomiska omdömen framskymtar i rapporten, utom möjligen det faktum att ”Staten fäster stor vikt vid att denna överföring av äganderätten genomförs och att företaget etablerar sig på den här tomten”. Värderingsmannen har emellertid trots detta värderat tomten till 10 gulden/m^2, samtidigt som hamnförvaltningen sålde den för en tiondel av detta pris.

Med hänsyn till att värderingsmannen preciserar att hans eget värderingsinstitut värderade tomten 1987 och att han vid den andra värderingen 1994 tillägger att ”tomtlotterna utgör del av ett område som vid den tiden (1993) användes för avtippning av slam, som numera har röjts och kan tjäna som industritomt”, anser kommissionen att värderingsmannen har tagit hänsyn till alla de relevanta faktorerna vid den värdering som han hade anlitats för att utföra. Det är således intressant att notera att företaget trots de olika invändningar det framför håller med om att värderingsmannens värdering skulle kunna överensstämma med möjligheten att använda tomten för industriella ändamål.

Kommissionen anser därför att marknadspriset för tomten med en industriell användningsmöjlighet när den köptes av FMC var 10 gulden per m^2, vilket överensstämmer med värderingsmannens värdering i vilken det tydligt anges att tomten kunde användas för detta ändamål och inte var belastad med servitut eller andra skyldigheter som skulle ha kunnat dra ned värdet. Det är således detta pris som bör tjäna som grund för att bedöma förekomsten av stöd.

Kommissionen noterar att de nederländska myndigheterna under åttiotalet och början av nittiotalet utbjöd den ifrågavararande tomten till försäljning utan att hitta någon spekulant. Kommissionen anser följaktligen att det prejudicerande beslutet ”Fresenius” ([2]) är tillämpligt på detta ärende och att den kan anse att värderingsmannens värdering kan minskas med 10 % till följd av att ingen potentiell köpare anmält något intresse för att köpa marken. Detta bekräftas i kommissionens meddelande till medlemsstaterna om inslag av statligt stöd vid offentliga myndigheters försäljning av mark och byggnader, som gäller sedan 1996, med den skillnaden att enligt meddelandet godkänds en nedsättning av priset med 5 % jämfört med marknadspriset, om de offentliga myndigheterna har gjort rimliga ansträngningar att sälja marken eller byggnaden utan att lyckas.

Med hänsyn till den markareal som tomtaffären avsåg, nämligen 10,5 hektar, och det pris som kommissionen i beaktande av de nederländska myndigheternas ansträngningar att sälja tomten kan anse vara marknadsmässigt, dvs. 9 gulden/m^2, borde FMC ha betalt totalt 945 000 gulden för tomten i fråga. Stödinslaget uppgår därför till 840 000 gulden. Med beaktande av det ovanstående uppgår stödet till FMC till 29,09 miljoner gulden (28,25 miljoner gulden + 840 000 gulden). Eftersom de stödberättigande kostnader som utgör basen för det stöd som får beviljas enligt stödordningen IPR är 113,945 miljoner gulden (113 miljoner gulden plus det justerade tomtvärdet), uppgår stödnivån till 25,52 % brutto. Det motsvarar i pengar ett stöd på 6,3 miljoner gulden. Nederländernas ställning inom den gemenskapsinterna handeln med väteperoxid gör att detta stöd påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Eftersom stödet överskrider det föreskrivna stödtaket enligt den gällande regionala stödordningen, måste stödet i fråga anses snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen genom att reducera investeringens kapitalkostnad, vilken är en kostnad som i normala fall borde belasta företagets budget. Detta stöd faller därför under tillämpningsområdet för artikel 92.1 i EG-fördraget och kan inte omfattas av de i artikeln föreskriva undantagen.

Som motiv för beviljandet av stödet angavs också de svårigheter och nackdelar som Delfzijl-regionen har, liksom de positiva återverkningar som stödprojektet skulle få. Dessa regionala hänsyn har emellertid redan beaktats i den gällande regionala stödordningen i det stödtak som tillåts som grundas på objektiva kriterier (arbetslöshetsprocent, BNP per invånare osv.). Även om beloppet i fråga är lågt, utgör överskridandet av de tillåtna regionala stödnivåerna ett principiellt problem. Kommissionen kan nämligen näppeligen godkänna stöd som överskrider de högsta tillåtna stödnivåerna enligt den ovan nämnda stödordningen utan att göra den innehållslös och utan att ett mycket farligt prejudikat skapas som i framtiden systematiskt skulle kunna åberopas i andra liknande ärenden.

([1]) EGT C 209, 10.7.1997, s. 3.

([2]) EGT C 21, 25.1.1994, s. 4.

C. **Miljöinvesteringarna**

Samtidigt som ett överskridande av de maximala stödnivåerna enbart för investeringsstöden inte kan godtas, skulle ett sådant överskridande kunna godkännas om de nederländska myndigheterna önskade bevilja flera olika stöd (exempelvis regionalt investeringsstöd och stöd till skydd för miljön) grundade på olika stödberättigande kostnader som totalt överskred den maximala regionala stödnivån. Kommissionen försäkrade när förfarandet inleddes att den skulle undersöka huruvida FMC skulle kunna erhålla stöd på grundval av gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till skydd för miljön ([1]).

Det är i själva verket för att försöka att överskrida detta regionala stödtak som de nederländska myndigheterna har hävdat att en stor del av investeringen är av miljöskyddskaraktär (63 av totalt 115 miljoner gulden).

I punkt 3.2 B i dessa riktlinjer anges följande:

> ”Stöd till investeringar som gör det möjligt att uppnå betydligt högre nivåer på miljöskyddet än de som krävs i tvingande standarder kan godkännas upp till högst 30 % brutto av de stödberättigande kostnaderna. Nivån på det stöd som beviljas för dessa högre standarder måste stå i proportion till den förbättring av miljön som åstadkoms och den investering som är nödvändig för att åstadkomma förbättringen. (...) Om det för samma typ av störning eller förorening finns tvingande standarder både på gemenskapsnivå och på nationell nivå, skall den striktare standarden vara den som gäller för tillämpningen av dessa bestämmelser”.

I det här fallet står det emellertid klart att platsen för FMC:s etablering är ett naturreservat som skyddas genom såväl gemenskapsdirektiv som nationell lagstiftning. Den nederländska regeringen bekräftar för övrigt att det har varit nödvändigt för FMC att utverka en rad tillstånd från olika myndigheter för att kunna förlägga den ifrågavarande fabriken i Delfzijl. Man kan därav dra slutsatsen att tvingande normer på miljöskyddsområdet gäller i den här regionen och att de är särskilt strikta med hänsyn till platsens alldeles särskilda karaktär.

För att visa att FMC har gjort särskilt betydande ansträngningar på miljöskyddsområdet, tillsände de nederländska myndigheterna nyligen kommissionen en rapport för att klargöra vilken del av de gjorda investeringarna som kan anses vara ”oproportionerligt omfattande” jämfört med normen i de övriga medlemsstaterna. En fabrik som FMC har i Spanien har tjänat som måttstock vid beräkningen av den ”oproportionerligt omfattande” ansträngning som gjorts i Delfzijl. Investeringar på mellan 12 och 21 miljoner gulden har sålunda identifierats. De nederländska myndigheterna anger dessutom att vissa av dessa investeringar är ”lokalt oproportionerligt omfattande” (det rör sig om mellan 1,4 och 2,65 miljoner gulden), vilket skulle betyda att företaget har tvingats genomföra dem för att anpassa sig till lokala förhållanden (känsligt skyddsområde).

Kommissionen tvingas konstatera att de nederländska myndigheterna inte kan ange ett exakt belopp för de ”ytterligare” investeringar som FMC har gjort. Kommissionen frågar sig därför vilket beräkningsunderlag den bör beakta för att bedöma huruvida dessa stöd till skydd för miljön är förenliga med fördraget. I dessa belopp ingår dessutom en lång rad säkerhetsbetingade åtgärder och åtgärder för att förhindra olyckor som av kommissionen i ett nyligen avgjort statsstödsärende, (C-6/96 — Hoffmann La Roche mot Österrike ([2])), har ansetts utgöra företagets egenintresse (företagets påvisbara ansvar i händelse av funktionsfel) och att dessa åtgärder följaktligen inte får beviljas stöd.

De nederländska myndigheterna lämnar inte något underlag för att påvisa att FMC inte bara har gått längre än vad som krävs enligt den nederländska lagstiftningen på miljöskyddsområdet utan också att nivån på miljöskyddet betydligt överstigs, samt slutligen proportionaliteten mellan å ena sidan stödet och investeringen och å andra sidan stödet och överstigandet av miljönormerna. Det bör också tilläggas att stödet upp till högst 30 % av de stödberättigande kostnaderna enligt riktlinjerna endast godkänns av kommissionen i fall av ett mycket betydande överstigande av de tvingande normerna.

Med hänsyn till att riktlinjerna i fråga inte godkänner stöd för investeringar som överstiger kraven enligt de gällande lagstiftningarna i övriga medlemsstater, utan endast de stöd som överstiger de tvingande normer som gäller i den ifrågavarande medlemsstaten anser kommissionen att de investeringar till skydd för miljön som har genomförts av FMC på platsen inte uppfyller villkoren för stöd enligt de nämnda riktlinjerna. Dessa miljöhänsyn kan således inte berättiga ett överskridande av det gällande regionala stödtaket.

VII

Sammanfattningsvis måste stöden på 6,3 miljoner gulden som överskrider det godkända stödtaket för regionalstöd enligt IPR-ordningen förklaras vara olagliga och oförenliga med den gemensamma marknaden.

([1]) EGT C 72, 10.3.1994, s. 3.

([2]) EGT L 103, 3.4.1998, s. 28.

I de fall stöden förklaras som oförenliga med den gemensamma marknaden är det, i enlighet med artikel 93.2 i EG-fördraget, kommissionens skyldighet att kräva att medlemsstaten från stödmottagarna återkräver det stödbelopp som olagligen har beviljats, vilket EG-domstolen har fastslagit i domarna av den 12 juli 1973 i mål nr 70/72 ([1]) av den 14 februari 1987 i mål 310/85 och av den 20 september 1990 i mål C-5/89 ([2]) i Deufilmålet och i BUG-Alutechnik-målet.

I detta hänseende anser FMC:s advokater att om kommissionen skulle kräva återbetalning av de stöd som eventuellt förklaras vara oförenliga med den gemensamma marknaden, skulle detta krav på återbetalning inte bara vara oberättigad med hänvisning till skyddet för berättigade förväntningar utan också komma för sent.

I sin dom i ovan nämnda mål C 5/89 fastslog EG-domstolen följande:

> ”Det bör dock framhävas att med hänvisning till den tvingande karaktären av kommissionens granskning av statligt stöd enligt artikel 93 i EEG-fördraget, kan de stödmottagande företagen principiellt endast ha berättigade förväntningar om de mottagna stödens lagenlighet om dessa har godkänts i enlighet med det förfarande som föreskrivs i nämnda artikel. En omsorgsfull näringsidkare bör nämligen vara i stånd att försäkra sig om att detta förfarande har följts.
>
> I detta avseende finns det anledning att påminna om att kommissionen, i ett i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* offentliggjort meddelande, har underrättat de potentiella mottagarna av statligt stöd om den osäkerhet som utmärker de stöd som eventuellt olagligen beviljats dem, i den meningen att de kan bli skyldiga att återbetala dem (EGT 1983, C 318, s. 3).
>
> Möjligheten att mottagaren av ett olagligt stöd, skulle kunna hänvisa till extraordinära omständigheter, som hos denne har kunnat grunda berättigade förväntningar om det ifrågavarande stödets lagenlighet, och följaktligen motsätta sig att återbetala stödet kan förvisso inte uteslutas. I det fallet ankommer det på den nationella domstolen, som eventuellt har förelagts saken, att bedöma de ifrågavarande omständigheterna, om så krävs efter att ha inhämtat ett förhandsavgörande från EG-domstolen.
>
> Däremot kan inte en medlemsstat, vars myndigheter har beviljat stöd i strid med de förfaranderegler som fastställs i artikel 93, åberopa sig på stödmottagarens legitima förväntningar och därigenom undandra sig sin skyldighet att vidta de åtgärder som krävs för att verkställa ett av kommissionen fattat beslut i vilket medlemsstaten åläggs att atervinna stödet. Att medge en sådan möjlighet skulle faktiskt vara liktydigt med att frånta bestämmelserna i artiklarna 92 och 93 all ändamålsenlig verkan, i den utsträckning som de nationella myndigheterna på så sätt skulle kunna stödja sig på sitt eget olagliga beteende för att förhindra det effektiva genomförandet av de beslut kommissionen har fattat i kraft av fördragets bestämmelser.” (Inofficiell svensk översättning.)

Det bör med hänsyn till det ovanstående framhävas, i fråga om de anmärkningar som FMC framfört, att företaget i fråga motiverar sina legitima förväntningar om att de stöd företaget hade erhållit var förenliga med den gemensamma marknaden genom att hävda att företaget hade lagt ned stora ansträngningar på att informera sig om de stödordningar som var tillämpliga och huruvida dessa hade godkänts av kommissionen. Under det möte som hölls med kommissionens enheter utvecklade FMC det här argumentet och hävdade att företaget av de nederländska myndigheterna hade försäkrats om att det beviljade stödet hade erhållit kommissionens godkännande. Inte under någon tidpunkt under det ifrågavarande förfarandet har de hänvändelser som FMC säger sig har gjort till myndigheterna vare sig preciserats eller bestyrkts med någon lämnad skriftlig dokumentation.

FMC hänvisar för övrigt till ett stycke i den tjugonde konkurrensrapporten från 1991 (punkt 330) där det emellertid tydligt anges att kommissionen vad gäller den regionala stödordningen för Nederländerna inte har gjort invändningar mot ett investeringsstöd på 20 % brutto. I den nämnda rapporten finns ingen hänvisning till så kallade ”större” ärenden eftersom ordningen inte tillåter någon särskild stödnivå för dessa stödärenden.

Det bör tilläggas att FMC inte vid något tillfälle har visat att företagets förmenta legitima förväntningar skulle ha tillskrivits något eventuellt handlande från kommissionen själv. I det sammanhanget bör det framhållas att FMC när företaget mottog stödet inte bad och inte påstår sig ha bett kommissionen (och än mindre visat ett sådant sakförhållande) om en kopia av beslutet av den 12 december 1990 om den ifrågavarande stödordningen. En sådan begäran framställdes till kommissionen först efter det att detta stöd hade beviljats och i själva verket efter det att kommissionen hade beslutat att inleda förfarandet enligt artikel 93.2 i detta ärende.

Det är obestridligt att det beslutet att inleda ett förfarande på grund av dess karaktär på intet sätt kan ge minsta grund för legitima förväntningar om det undersökta stödets förenlighet med den gemensamma marknaden.

Vad gäller påståendet att kommissionens slutliga beslut skulle ha fattats för sent, räcker det för det första att erinra om tidsförloppet för de åtgärder som kommissionen vidtog efter att ha mottagit klagomålet (detta tidsförlopp har återgivits i beslutet om att inleda förfarandet), och å andra sidan erinra om att kommissionen bland annat skall grunda sin bedömning på situationen på marknaden för väteperoxid, varför det var nödvändigt att genom detta förfarande ge andra berörda parter tillfälle att yttra sig.

([1]) REG 1973, s. 813.
([2]) REG 1987, s. 901 respektive REG 1990, s. I – 3437.

Det bör för övrigt noteras att de nederländska myndigheterna inte meddelade kommissionen de senaste upplysningarna om ”oproportionerligt omfattande” och ”lokalt oproportionerligt omfattande” miljöinvesteringar förrän den 4 november 1997. Kommissionen har således kunnat fatta ett beslut först efter att ha mottagit alla nödvändiga upplysningar, för att på så sätt i full utsträckning kunna garantera den berörda medlemsstatens rätt att försvara sig inom ramen för det gällande förfarandet.

FMC:s advokater stöder sig i övrigt på de argument som kommissionen har anfört som skäl till att inte begära återbetalning av stöd i ärendet C 51/94 — Frankrike (stöd till förmån för biobränslen) ([1]) för att begära att detta ärende bedöms på samma sätt, nämligen följande:

— Väteperoxid bidrar på samma sätt som biobränslen till att minska föroreningen samtidigt som den är dyrare än den produkt den ersätter.

— Investeringsstödet innebär ingen överkompensering av framställningskostnaderna för produkten.

— Det finns inget som tyder på att stödet skulle kunna leda till ökad försäljning eller vinst, eftersom FMC:s fabrik fortfarande går med förlust.

— Återbetalningen av stödet skulle inte kunna återupprätta den situation som gällde tidigare.

Det bör först och främst noteras att gemenskapen inte har någon politik för att främja produktionen av väteperoxid, till skillnad från vad som gäller för biobränslen. Därutöver rör det sig i fallet biobränslen om ett stöd som är avsett att delvis kompensera biobränslenas högre produktionskostnader i förhållande till fossila bränslen. I FMC:s fall skulle emellertid ett produktions- eller driftstöd inte ha kunnat godkännas.

Eftersom stödet har lett till att minska FMC:s investeringskostnader, har detta företag logiskt sett kunnat anskaffa kapital på fördelaktigare villkor än konkurrenterna vilka inte har uppburit stöd. Denna fördel kan exempelvis ta sig uttryck i lägre finansieringskostnader eftersom det belopp som täcks av stödet i avsaknad av detta eventuellt skulle ha behövt lånas upp på kapitalmarknaden. Det kan inte uteslutas att en sådan besparing i fråga om kapitalkostnaden kan ha en inverkan på FMC:s verksamhetsresultat, antingen i form av högre vinst eller lägre förlust än tidigare. De nederländska myndigheterna har heller inte visat på motsatsen.

Återbetalningen av stödet kommer slutligen enligt kommissionen att göra det möjligt att återställa kapitalkostnaden till den nivå som företaget skulle ha haft om det inte hade beviljats det oförenliga stödet, vilket har givit företaget en konstlad fördel och kravet på återbetalning av stödet gör det således möjligt att återupprätta den situation som gällde tidigare (status quo ante).

Kommissionen anser därför att de argument som FMC har anfört inte utgör skäl för kommissionen att besluta att inte begära återbetalning av de oförenliga stöden.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

De stöd till ett belopp av 6,3 miljoner gulden, som Nederländerna beviljat företaget FMC Industrial Chemicals (Netherlands) BV, genom överskridande av den högsta tillåtna stödnivå som fastställts i den av kommissionen godkända regionala stödordningen ”Besluit subsidies regionale Investeringsprojecten” (IPR), utgör olagliga stöd eftersom de genomfördes innan kommissionen hade yttrat sig om dem enligt artikel 93.3 i EG-fördraget.

Stöden är dessutom oförenliga med den gemensamma marknaden enligt bestämmelserna i artikel 92.1 i fördraget och artikel 61.1 i EES-avtalet och kan inte omfattas av något av de undantag som avses i artikel 92.2 och 92.3 i fördraget samt i artikel 61.2 och 61.3 i EES-avtalet.

Artikel 2

Nederländerna skall vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa att de enligt artikel 1 olagligen utbetalda stöden betalas tillbaka. Återbetalningen skall ske i enlighet med förfarandena och bestämmelserna i den nederländska lagstiftningen och ränta skall beräknas på de utbetalda stöden från och med den dag då stöden betalades ut fram till den dag då de faktiskt betalas tillbaka, efter en räntesats motsvarande den referensränta som vid dagen för återbetalningen används för att beräkna nettobidragsekvivalenten för regionalstöd i Nederländerna.

Artikel 3

Nederländerna skall inom två månader från dagen för tillkännagivandet av detta beslut meddela kommissionen vilka åtgärder som landet har vidtagit för att efterkomma beslutet.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till konungariket Nederländerna.

Utfärdat i Bryssel den 21 januari 1998.

På kommissionens vägnar
Karel VAN MIERT
Ledamot av kommissionen

([1]) EGT L 222, 12.8.1997, s. 26.